

Myndighetsgemensam rutin vid misstanke om smittsam djursjukdom som kan utgöra ett hot mot människors hälsa

Syfte

Att förtydliga kontaktrutinerna mellan Länsstyrelsen och Smittskydd Halland vid misstanke om smittsam djursjukdom som även kan utgöra ett hot mot människors hälsa.

Definitioner

- Epizooti – allvarlig smittsam djursjukdom som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa
- Zoonos – sjukdom eller infektion som på ett naturligt sätt kan spridas mellan djur och människa.

Omfattning

Rutinen gäller för Smittskydd Halland och Länsstyrelsen Halland samt tjänsteman i beredskap (TiB) i Region Halland samt på Länsstyrelsen Halland.

Ansvar

Smittskydd Halland får kännedom om misstänkta eller konstaterade fall av zoonotiska sjukdomar hos människor via behandlande läkare och/eller laboratorium. Smittskydd Hallands ansvar är att informera länsveterinär om diagnosticerade fall hos människa, av de uppräknade sjukdomarna nedan, i de fall där detta är relevant.

Smittskydd Halland ger råd och kan i vissa fall fatta beslut om utredning och eventuell läkemedelsbehandling (postexpositionsprofylax) för att förebygga sjukdom hos individer som kan ha exponerats för smitta. Smittskydd Halland kan besluta om utvidgad smittspårning för att förebygga smitta till andra personer.

Smittskydd Halland informerar vid behov Region Hallands TiB samt regionens Kommunikatör i beredskap (KiB) och i vissa fall även Folkhälsomyndighetens TiB.

Länsveterinären får kännedom om misstänkta eller konstaterade fall av zoonotiska sjukdomar hos djur via veterinär, laboratorium och/eller Jordbruksverket. Länsveterinären ansvarar för att informera Smittskydd Halland. I rutinen nedan framgår hur bråttom det är för respektive diagnos.

Gällande **arbetsgivarens riskbedömning** och behov av personlig skyddsutrustning hänvisas till Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2018:4 och 2001:3). Behovet av skyddsutrustning behöver bedömas i varje enskilt fall och ansvaret är arbetsgivarens. Här kan länsveterinären ha en rådgivande roll.

Kommunikation

Jordbruksverket är beslutande instans vid epizooti. Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är sakkunnig myndighet. Länsstyrelsen/länsveterinären är regional talesperson och informerar om hur sjukdomen yttrar sig hos djur och vilka åtgärder som kan bli aktuella. Länsveterinären informerar även om Jordbruksverkets beslut.

Smittskyddsläkaren är talesperson avseende risken för smitta till människor och ger information om hur sjukdomen yttrar sig hos människa samt vilken vård och behandling som kan bli aktuell. Vid behov kopplas Folkhälsomyndigheten in.

Sekretess

Tänk på att det inom hälso- och sjukvården, både offentlig och privat, råder sekretess och tystnadsplikt kring personuppgifter. Kom överens om vilka uppgifter som kan lämnas ut till media. Inga personuppgifter får förekomma i e-post. Var även restriktiv kring övrig information som skickas digitalt.

Smittskydd Halland ska informeras omgående:

1. Vid misstanke om eller bekräftat fall av epizooti hos djur som kan smitta människor och misstanke om exponering av människa finns.

Om ingen misstanke om exponering av människa kan informationen delas nästkommande vardag, gärna via telefon. Bedöms situationen som anmärkningsvärd eller allvarlig bör Smittskydd Halland kontaktas även utanför kontorstid trots att inte människor exponerats. Detsamma gäller om det är sannolikt att det blir medial uppmärksamhet eftersom frågor kan riktas till smittskyddsläkaren som då bör ha verifierad information från Länsstyrelsen.

- Brucellos
- Filovirusinfektion hos primater
- Fågelinfluensa
- Mjältbrand
- Rabies (se specifikt avsnitt nedan!)
- Rift Valley feber

- Tuberkulos, samtliga fynd
- Transmissibla spongiforma encefalopatier (TSE)
- Virala encefaliter och encefalomyeliter hos häst (särskilt West Nile-virus)

2. När människa exponerats för möjlig rabiessmitta

Ställningstagande till postexpositionsprofylax görs av smittskyddsläkare eller infektionsbakjour.

Följande information skall inhämtas och meddelas till Smittskydd Halland:

- Person- och kontaktuppgifter till den/dem som har hanterat djuret/djuren och om/vilken skyddsutrustning som använts.
- Person- och kontaktuppgifter till djurägaren.
- Om kännedom finns kring vilket land som djuret kommer ifrån eller vistats i.
- Kontaktuppgifter till larmande och ansvarig veterinär.
- SVA:s bedömning av misstankegrad och behov av skyndsamhet samt kontaktuppgifter till den som handlagt ärendet på SVA om SVA har blivit involverade.
- Information om ifall andra myndigheter (till exempel Jordbruksverket) eller aktuell kommun informerats samt kontaktuppgifter till handläggare där dessa finns att tillgå.
- Information om eventuellt samverkansmöte.
- Säkerställ att människor/djurägare som varit i närheten av misstänkt smitta får fortlöpande information om åtgärder, provtagningar och lägesbild. Kom överens om vem/vilka som är kontaktpersoner och vilken information som ska delges.

Smittskyddsläkaren bör informeras under kontorstid:

Vid bekräftat fall av vissa zoonoser som inte alltid är epizootier hos djur, se lista nedan, meddelas smittskyddet under kontorstid via telefon eller e-post.

Vid behov av råd eller åtgärd från Smittskydd Halland är telefon att föredra. Är meddelandet för kännedom kan e-post användas, tänk på att inte skicka personuppgifter via e-post. Lämna telefonnummer till ansvarig handläggare så Smittskydd Halland kan ta kontakt om ytterligare uppgifter behövs.

- *Campylobacter* (vid anhopning eller ovanliga fall)

- EHEC/VTEC vid serotyp som kan ge sjukdom hos människa
- ESBL-CARBA
- Hantavirus (t.ex. sorkfeber)
- Leishmaniasis
- Leptospiros
- MRSA, MRSP eller andra meticillinresistenta stafylokker
- Prionsjukdomar (t.ex. BSE)
- Psittacos
- Q-feber
- Rävens dvärgbandmask (*Echinococcus multilocularis*)
- Hundens dvärgbandmask (*Echinococcus granulosus*)
- Listerios
- Salmonella
- Trikinellos
- Tularemi
- Yersinios

Smittskydd Halland bör även informeras under kontorstid vid beslut om hemisolering vid illegal införsel av hund.

Även annan sjukdom som misstänks kunna smitta människor och som fått en anmärkningsvärd eller oväntad utbredning inom ett område eller uppträder i en elakartad form ska rapporteras till Smittskydd Halland.

Kontaktväg

Vid icke brådskande ärenden kontaktas Smittskydd Halland i första hand per e-post till funktionsbrevlådan smittskydd@regionhalland. Tänk på sekretess vid digital (eller annan skriftlig) kontakt, då korrespondens med Smittskydd Halland betraktas som allmän handling.

För att nå smittskyddsläkaren vid brådskande ärenden utanför kontorstid kan försök på dennes tjänstemobil göras, annars kontaktas Region Hallands telefonväxel som kan nå smittskyddsläkare eller biträdande smittskyddsläkare i tjänst. Vid exponering av människa och om Smittskyddsläkaren inte omedelbart kan nås, kan även infektionsbakjour nås via växel i brådskande ärende.

Kontaktuppgifter

Smittskydd Halland

- Smittskydds-enheten 035-13 16 07 (kontorstid)
- Smittskyddsläkare [REDACTED], bitr smittskyddsläkare [REDACTED]
- smittskydd@regionhalland.se
- Region Hallands växel 035-13 48 00

Länsveterinär

- [REDACTED],
- [REDACTED],
- [REDACTED]

Länsstyrelsen

- halland@lansstyrelsen.se

- [REDACTED]

Användbara länkar

- Smittskydd Hallands informationssida för vårdgivare:
vardgivare.regionhalland.se/behandlingsstod/smittskydd/
- Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen (folkhälsomyndigheten.se)
www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/f/falldefinitioner-vid-anmalan-enligt-smittskyddslagen/
- Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad
slf.se/smittskyddslakarforeningen/smittskyddsblad/
Finns för de flesta anmälningspliktiga diagnoser. Bladen består av två delar, ett blad för läkare och ett för patienten. Smittskyddsbladen är tänkta som ett stöd och snabb checklista för behandlande läkare vad gäller till exempel handläggning, smittspårning och anmälan. Patientinformationen (som innehåller förhållningsregler) skrivs ut och ges till patienten.

- SVA:s information om epizootier
www.sva.se/djurhalsa/epizootier
- Nationell beredskapsplan för allvarliga smittsamma djursjukdomar (BAS) (plan för att publiceras 2023 hos Jordbruksverket)
- Djurskydd, smittskydd, djurhälsa och folkhälsa (samlingssida hos Jordbruksverket)
jordbruksverket.se/djur/djurskydd-smittskydd-djurhalsa-och-folkhalsa
- Jordbruksverkets Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2012:24) om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen; SJVFS 2013:23 Saknr K4 Statens jordbruksverks föreskrifter om (jordbruksverket.se)
- Föreskrift och allmänna råd om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämnen; SJVFS 2013:14, Saknr K112 [Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks...]
- Förebyggande av spridning av MRSA från människa till lantbrukets djur, Socialstyrelsen 2015
www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/f/forebyggande-av-spridning-av-mrsa-fran-manniska-till-lantbrukets-djur/
- Smittrisker, Arbetsmiljöverkets föreskrift (AFS 2018:4),
www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/smittrisker-afs-20184/
- Användning av personlig skyddsutrustning, Arbetsmiljöverkets (AFS 2001:3),
www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/anvandning-av-personlig-skyddsutrustning-afs-200103-foreskrifter/
- Information om EU:s djurhälsoförordning från april 2021
jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/vart-uppdrag/en-ny-djurhalsoforordning-ahl